

Chứng minh phương trình sau có nghiệm với mọi $m \in \mathbb{R}$

a). $m(x-1)(x+2)+2x+1=0$ (1)

b). $(4m+1)x^3-(m+1)x+m=0$ (1)

c). $(m^3-1)(x^{2001}-1)(x+2)^{2002}+2x+3=0$ (1)

d). $\cos x+m \cos 2x=0$

LỜI GIẢI

a). $m(x-1)(x+2)+2x+1=0$ (1)

Đặt $f(x)=m(x-1)(x+2)+2x+1$.

Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D=\mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Ta có $f(-2)=m(-2-1)(-2+2)+2(-2)+1=-3$ và có $f(1)=m(1-1)(1+2)+2.1+1=3$. Vì

$f(-2).f(1)=-3.3=-9<0$ với mọi m .

Do đó $f(x)=0$ luôn có ít nhất 1 nghiệm trong khoảng $x_0 \in (-2,1)$ với mọi m .

Kết luận phương trình (1) luôn có nghiệm với mọi giá trị m .

b). $(4m+1)x^3-(m+1)x+m=0$ (1)

Đặt $f(x)=(4m+1)x^3-(m+1)x+m$. Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D=\mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Ta có $f(0)=m$ và có $f(-1)=(4m+1)(-1)^3-(m+1)(-1)+m=-2m$. Từ đó suy ra

$f(-1).f(0)=-2m^2<0 \quad \forall m \neq 0 \Rightarrow f(x)=0$ luôn có ít nhất 1 nghiệm $x_0 \in (-1;0)$

Xét trường hợp: $m=0$

$(4.0+1).x^3-(0+1)x+0=0 \Leftrightarrow x^3-x=0 \Leftrightarrow x=\pm 1 \quad \vee x=0$

Kết luận phương trình (1) luôn có nghiệm với mọi giá trị m .

c). $(m^3-1)(x^{2001}-1)(x+2)^{2002}+2x+3=0$ (1)

Đặt $f(x)=(m^3-1)(x^{2001}-1)(x+2)^{2002}+2x+3$. Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D=\mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Ta có: $f(-2)=(m^3-1)[(-2)^{2001}-1](-2+2)^{2002}+2(-2)+3=-1$.

Ta có: $f(1)=(m^3-1)(1^{2001}-1)(1+2)^{2002}+2.1+3=5$

Vì $f(-2).f(1)=-5<0$ với mọi m .

$\Rightarrow f(x)=0$ luôn có ít nhất 1 nghiệm $x_0 \in (-2;1)$ với mọi m .

Kết luận phương trình (1) luôn có nghiệm với mọi giá trị m .

d). $\cos x+m \cos 2x=0 \Leftrightarrow \cos x+m(2 \cos^2 x-1)=0$ (1)

Đặt $f(x)=\cos x+m(2 \cos^2 x-1)$. Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D=\mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Chọn nghiệm, cho $2\cos^2 x - 1 = 0 \Leftrightarrow \cos^2 x = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \begin{cases} \cos x = \frac{1}{\sqrt{2}} \\ \cos x = -\frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{4} \\ x = \frac{3\pi}{4} \end{cases}$

Ta có: $f\left(\frac{\pi}{4}\right) = \cos\frac{\pi}{4} + m\left(2\cos^2\frac{\pi}{4} - 1\right) = \frac{\sqrt{2}}{2}$

Ta có: $f\left(\frac{3\pi}{4}\right) = \cos\frac{3\pi}{4} + m\left(2\cos^2\frac{3\pi}{4} - 1\right) = -\frac{\sqrt{2}}{2}$.

Vì $f\left(\frac{\pi}{4}\right) \cdot f\left(\frac{3\pi}{4}\right) = \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \left(-\frac{\sqrt{2}}{2}\right) = -\frac{1}{2} < 0 \Rightarrow f(x)$ luôn có ít nhất 1 nghiệm $x_0 \in \left(\frac{\pi}{4}; \frac{3\pi}{4}\right)$. Kết luận phương trình (1) luôn có nghiệm với mọi giá trị m .

Chứng minh phương trình sau có ít nhất một nghiệm:

a). $x^3 - 5x^2 + 7 = 0$

b). $x^5 + x - 3 = 0$

LỜI GIẢI

a). Đặt $f(x) = x^3 - 5x^2 + 7$. Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D = \mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Ta có $f(-1) = -1 - 5 \cdot 1 + 7 = 1$ và $f(-2) = -21$, nên suy ra $f(-1)f(-2) = -21 < 0$ với mọi m . Do đó $f(x) = 0$ luôn có ít nhất 1 nghiệm $x_0 \in (-2; -1)$ với mọi m .

b). Đặt $f(x) = x^5 + x - 3$. Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D = \mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Ta có $f(1) = -1$ và có $f(2) = 31$, nên suy ra $f(1)f(2) = 31 \cdot (-1) = -31 < 0$ với mọi m .

Do đó $f(x) = 0$ luôn có ít nhất 1 nghiệm $n_0 \in (1; 2)$ với mọi m .

Chứng minh các phương trình sau có ít nhất hai nghiệm :

a). $4x^4 + 2x^2 - x - 3 = 0$

b). $x^5 + x^4 - 2x^3 + 4x^2 - 1 = 0$

LỜI GIẢI

a). Đặt $f(x) = 4x^4 + 2x^2 - x - 3$. Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D = \mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Ta có $f(0) = -3$, $f(-1) = 4$, $f(1) = 2$

Vì $f(-1)f(0) = -12 < 0, \forall m \Rightarrow$ phương trình (1) luôn có ít nhất 1 nghiệm $\in (-1; 0)$ (2)

Vì $f(0)f(1) = -6 < 0 \forall m \Rightarrow$ phương trình (1) có ít nhất 1 nghiệm $\in (0; 1)$ (3)

Từ (2), (3) $\Rightarrow$ phương trình (1) luôn có ít nhất 2 nghiệm phân biệt.

Chứng minh phương trình $x^2 \cos x + x \sin x + 1 = 0$ (1) có ít nhất một nghiệm thuộc khoảng $(0; \pi)$

LỜI GIẢI

Đặt $f(x) = x^2 \cos x + x \sin x + 1$

Tập xác định của hàm số $f(x)$ là $D = \mathbb{R}$. Vì $f(x)$ là hàm đa thức $\Rightarrow f(x)$ liên tục trên $\mathbb{R}$.

Ta có $f(0) = 0^2 \cdot \cos 0 + 0 \cdot \sin 0 + 1 = 1$ và $f(\pi) = \pi^2 \cdot \cos \pi + \pi \cdot \sin \pi + 1 = -9$.

Vì $f(0)f(\pi) = -9 < 0 \Rightarrow$ phương trình (1) có ít nhất 1 nghiệm thuộc khoảng $(0; \pi)$.